

NAŠA SLOGA

POUČNI, GOSPODARSKI I POLITIČNI LIST.

«Sloga za rastu, male stvari, a nesloga sve pokrvači» Nar. Posl.

— Uredništvo i odpravništvo nalazi se: VIA TORRENTE br. 12. —

Nepodpisani se dopišu na tiskaru. Priopćena se pisma tiskaju po 5 novč. svaki redak. Oglasi od 8 redakah stoje 60 novč. za svaki redak više 5 novč.; li u slučaju opetovanja uz pogodbe sa upravom. Novci se šalju poštarskom *assegno postale* (assegno postale) ima, prazima i najplatu poštu valja, točno označiti. Komu list ne dodje na vrijeme, neka to javi odpravništvu u otvorenu pismu, za koje se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše: «Reklamska». Dopisi se na vrhodu ako se i ne tiskaju. — «NAŠA SLOGA» izlazi svakog četvrtka na cijelom arku. Novci i pisma šalju se na predništvo ili odpravništvo. — Predplata s poštarijom stoje 5 for., za seljake 2 for. na godinu. Razmjerni fr. 250 i 1 za pol godina. Izvan caravine više poštarina. Na malo 1 br. 5 novč.

POZIV NA PREDPLATU.

Koncem prošloga mjeseca iztekla je mnogim našim čitaocem predplata, te jih molimo ovim, da istu na dobu obnaviti izvole. Opominjemo ujedno sve naše dužnike, da učino čim prije svoju dužnost, da uzmognemo i mi velike troškove podmiriti. Cijena listu jo na čolu.

Novoi neka se šalju jedino poštarskom napatnicom.

Za drugo poletje tiskati ćemo nove naslove te upozorujemo ovim naše predplatnike, da nam na vrijeme javo ako žele kakovu promjenu u naslovu. Uprava «Naše Sloga».

Tudji učenjak o biskupu Strosmajeru.

«Iz prostih kojibicah izlaze ljudi, koje je Bog namjenio na prosvjetu našemu narodu, pak se i ja ponosim, da sam iz takove proste kućarice izišao.»

Ove zlatne riječi izustio je preuzvišeni g. biskup Strosmajer koncem prošle godine kod otvaranja svoje galerije slikah u bielom Zagrebu. Ovimi jednostavnimi a toli krasnimi riječmi označio je slavni biskup onu četu mužovah, koji su, rodiv se u prostih i siromašnih kućaricah, hrvatski narod od sna probudili; od kojih mu mnogi i danas na čast služe i koji mu nastoje pribaviti bolju budućnost.

Medju ove apostole naroda ubraja hrvatski narod i svog velikog biskupa, kojega štiju, cijene i ljube ne samo

slavenski narodi, već dapače i isti nesrodni nam tudji narodi. Da je tomu tako, ovo dokazu.

Danas podajomo našim čitateljem sud belgijskog učonjaka g. *Emila de Laveleya* o slavnom biskupu. G. Laveley proputovao je do dva puta austrijeko pokrajino, obrativ pri tom osobito svoju pozornost na našu južnu zemlju.

Svoje doživljaje opisuje on u jednom franczokom listu. U prvom od tih opisah spominje kako se je god. 1878. sastao u Rimu sa Strosmajerom, koji mu bijaše predstavljšen od talijanskog državnika Minghetti-a. Tom sgodom reče mu biskup: «Pročitao sam što ste o mojem narodu pisali. Vi ste prijatelj Slavenah, dakle ste i moj. Dojdite me pohoditi u Djakovo, da se porazgovorimo.» Belgijski učenjak piše dalje:

«Utisak, koji mi učini ovaj izvanredni muž, bi dubok. Navadjam neko potankosti ovog sastanka, jer program Strosmajerov jest onaj svih prosvjetljenih rodoljubah hrvatskih. On mi se prikazao kao svetno srednjeg-vieka, naslikan od Fra Angelica, u colicah S. Marka u Florenoi. Lice mu fino, mledno, ascetično; sjede uzdignute kose, čine mu obje oko glavo. Plave oči bistro su, svetle, nadahnute. Živa blaga vatra sieva iz njih: odsjaj velikog razuma i velikog srca. Rieč mu je obilata, slikovita, puna prilikah; ali, premda jednako dobro govori, osim slavenskih jezika, franczkih, njemačkih, taljaneki i latinski, nijedan

)Rev ue des deux mondes.

od ovih jezika nepružo mu rieči dosta izrazivih, da podpuno izreče svoje misli, i tako ih sve upotrebljava izmjenico. Kod svakog jezika uzimlje potrebitu rieč, ili nagomilava sinonime, koje mu svi pružaju. Kad dodje da latinskoga, onda govor mu teče moćan i obširan, da mu para neima. Bistrio kaže što misli, bez tajenja i bez diplomatičkih suztozanjah, djetinjiskom prostodušnosti i dubokimi namisljaji veulemu. Bozuvjetno odan domovini, netražeoč ista za sobo, naboji se nikoga na svietu. I pošto noide nego za onim, što drži dobrim, pravdnim i istinitim, neima šta da krije.»

Pri razgovoru koji je sliedio, biskup mu je razvio svoje političke misli u pogledu Hrvatske, Ugarske i Austrije. Kad se je odalečio, reče Minghetti Laveleyu: «Imao sam prigode, da se sastanem sa svimi odličnimi muževi našeg vremena. Dvojica od tih učinili su mi utisak, da su druge vrsti negoht mi, a to su Bismark i Strosmajer.»

Laveley opisuje na široko sve zasluge biskupova za književni i umjetni napredak Hrvatoh: utemeljenje akademije i svoučilišta, utemeljenje galerije slikah i muzeja. Kad mu je slika kod njega sakupljone kazivao, reče biskup: «Ako umjetnost neovate, narodnost je nepodpuna.»

Laveleyo je pregledao veličanstvenu crkvu Djakovačku, i u velika hval: ukus i čvrstocu-gradnje. Govoreći o krasnih slikah u novoj crkvi kaže pisao: «Kršćanstvo i narodnost, to je neprokidno nastojanje Strosmajerovo. — U vjerskom pogledu Strosmajer

je kršćanin po evanđelju, neprijatelj nesnosljivosti, prijatelj slobode, prosvjeto, napredka pod svakim oblikom, posvo odan svomu narodu, osobito nesrećnikom. . . . Doista uz njegovo nadahnuće, Vatikan je proslavio dva velika slavenska apostola, SS. Cirila i Metoda. Divota je vidjeti u njemu sduženekrjeposti svećenika sa ukusom umjetnika. Svako osobno čuvstvo je izkorenjeno; kod njega neima ni sebičnosti, ni taštine. Njegov život je požrtvovanje svagdanje; svaka misao okronuta je dobru iskrenjega i budućnosti domovine. Tko je više od njega učinio, da probudi jednu narodnost, i tolikom plemenitimi krjeposti? Medju plemenitimi crčevci, koji su ovog vieka na čast čuvjenčanstvu, ja nepoznajem nijednog, koji bi bio nad Strosmajerom. Hrvatska može se ponosit da ga je rodila!»

G. Laveley poznat je u učenom svietu, kao veoma naobražena osoba, kao dubok i temeljit učenjak, s toga neima dvojbe, da je njegov sud o Strosmajeru temeljit i nepristran.

Pogled po svietu.

U Trstu, 23. julyja 1885.

Ovaj čas razpravljaju živo njemačko-konservativne novine, da li se ima osnovati poseban njemačko-katolički klub u carevinskom vieću. Idu naime nekoji zatim, da se odiele od kluba Hohenwartova — u kojem su i zastupnici slovenski i hrvatski — oni Niemci, kojim je glavna zadaća, da

PODLISTAK.

Razgovor med Matom i Šimom

(na Višnjanskih Brlegih).

Šime. Dobro jutro Mate, kamo to po toj toplini?

Mate. Grem tu do mjesta po malo soll tabaka i papra.

Šime. Vero ni ne hodiš ad Višnjanci soli nelmaju ni zrna hožjega; tabaka i papra te imati da, ad su jim ga dosta dali Brižani sad to malo. All slušaj mene Mate: Ako imaš ča kupiti, hodl raje u Vrsolće ili u Brih ili kamogod, ter znaš, da mi izvanai smrdimo po hrvatih krnjelom Višnjanskim, dakle to jim smrditi i naš nosel po hrvatih. Oni su nas dosta za nos vodili i nas allepli, a danas je puna mjera i bleži prieko, oni neka čekaju Lombarde i Napulltane, a mi ćemo se služiti, kod naših ljudi, koji su ubah pošteniji.

Mate. Ah nebudi takov ne Šime moj, znaš da u stahih listi nas Tallant dosta pomoru; nam dađu po napred i hranu i oludu i sumpor i beži za druga plaćila, a Hrvati nas nisu nigdar pomogil.

Šime. Da, da, pomoru, pomoru Krnjeli i Šarenjaki, koji su se našom krvjom obogatili, Ti dađu po napred 5 for. ako jim stojiš pod kopitom i ako jim jih vrnoš 20 pšenicom ili grozjem. Samo pogledaj oko Strpačide, Ligovide, Bucalovide, Štute, Butore, Zrebrnicde, Dekleve i druga sela, svi su ili zatareni ili poljari postali po krnjelskoj pomoći.

Mate. Vidim i ja da je tako, ali recimi ti sada, čell jih Hrvati nazada na noge vrći?

Šime. Kakovi Hrvati? Sada vidim, da su i tebe napuhnuli krnjelskim duhom kako Benčanca, Piku, Šužida i skoro sve Markovčane, praznoglavce i štutare.

Mate. Ah to pak ne, ja s mojom glavom mislim i nlesam blo nigdar taljanska prodrepica kako ovi ljudi, koji su produll za bajok sebe, svoju dieou i svoju rodbinu, koji se sramuju svoje stare nošnje, svoga jezika, dakle i svoga oca i matere. Ja sam blo i u nedilju u Višnjanu i su me pozdravljali kako i tebe: «porke de ščavo, dleco, spuzza de krovato, nato in graju, fatto in hoško itd.» a ja za tu blehetanja nehajem, ad što brek laje, vjetar nosi.

Šime. Ah ne, ni tomu nije tako. Znaš da ni u Turskoj neima drugo ščavi ili robovah, a ni u Istri jih ne bude do malo. Mi smo kršćani kako i oni, Imamo svejednoga Boga i svejednoga cesar i zato moramo imati i jednaka prava. Nevidiš, da sad sada nećemo smietti ni k sv. maši; napadaju na nas kako na breke; plovana ne moru viditi, kako ni trn u oku ad drži za nas stromah i za naš rod. Na Boga Istoga se srde. Je bilo liepo na dan Tielove kad je plovao zakantā: «Gospodin s vami,» kako po navade od stare starine, a oni mušali kako drlevo. Kad je zapjevā: «Od munje i grada», nlesu htjeli odgovoriti oslobodi nas gospodine; ali malo potle jih je grad tako potukao, da jim je uzeo sve grozdie i pšenicu i škodu od 100 tisuć for. naneseo.

Mate. Sve mi je lakko razumiti nego neznam, zašto napadaju na nas kada hrvatski govorimo ili magari samo kihnemō po našu, a oni: mostro de krovato, che spuzza de krovato! I to u Višnjanu, u Poreču u Višnjani i svih tih krnjelskih gujizdi? Rado bih znati ča to zlamenuje; spuzza de krovato?

Šime. A niš ne zlamenuje, to je njihovo strahilo za plavibe ljude mamiti i lovitii u svoju mrežu. Ču ti ja povedati ča njima smrdi, nego muš, ad ako te čuju, ču ti u oči skočiti kako mački. Nijma ne smrdi ne po Hrvatu, njima smrdi po krepalini, po mrhl. Ja sam bia neki dan u Poreču, ter sam jih dosta vidia i čuja. Pošil su neki Kastavci za bačve nabljati, došli su neki Buzočani za pašu filati kroz zimu. Na skočili su ti brojne ščiora na nje kako blesni vuci. «Nde via mostri de ščavi, traditori de didi, ande via che spuzze de croati, ceparre tutti de fame». A jedan čid jih pogledu, se nasmije i reče: «Necemo mi krepati ne, čete prvo vi i vaša koza krepati i zasmrđiti. Ako čete letinu reći, vam ne smrdi po Hrvatu, vam smrdi po kozjoj mrhl. Vidite i sami, da vam koza kreplva i da jur sva Istra od nje smrdi. Znaite, da su joj dali još predlani i lani Kastavci česna, to liepo naši čid dosta papra a Draševci tabaka, s toga se je sirota ubolela i smrdi svaki dan više». Ja sam vidia dragi moj Mate gdje Porečani i «compagnia bella e fortunata» drđu kako breki, tule i

se u Austriji ukinu oni zakoni, koji su na štetu katoličkoj crkvi i da se takovi u buduću više ne stvaraju. Niemci liberalci vesele se unapried tomu mogućemu razdoru bivše većine carevinskoga vieća. Nu oni neimaju razloga čemu veseliti se, jer makar se i odijelili konservativni Niemci od dosadašnjega kluba, oni neće moći nikada pristati uz liberalce, ako ozbiljno i triezno misle sa svojim katolištvom. Oni mogu naći jedino podporu u ostalih klubovih desnice, poimeica u klubu Hohenwartovom a nipošto kod takozvanih liberalaca.

Opet se ponavlja pitanje, nebi li bolje i korisnije bilo za južna Slavena, da njihovi zastupnici u carev. vijeću stvore poseban južnoslavenski klub. U taj klub imali bi stupiti svi slavenski zastupnici iz Kranjske, Štajerske, Istre i Dalmacije. Kad bi naša rieč u tom imala što odlučivati, mi bi svakako zagovarali takovo osnutje, jer se dosadanjim, makar koli poštivnim radom zastupnikah slavenskih iz južnih pokrajina, nikako nemožemo zadovoljiti. Mi se dakle potpuno slažemo sa glasilom narodne stranke u ljubljani, koje živo zagovara poseban jugoslavenski klub, jer jedino tako možemo doći bar do česa, a ovako služiti čemo svim i svakomu na našu vlastitu škodu.

Do 1200 gospodarah iz Česke pohodilo je dne 19. t. m. zemaljsku izložbu u Pešti. Ovomu posjetu magjarsko izložbu pripisuju i političku važnost. Otkad je ono prošle zimo vodja českoga naroda podkadio Madjarom, neprestaju konservativni Česi bratiti se sa «nebratjom» Madjari. Čudno je — pišu mladočeske novine — što se još nisu opametili prvaci českoga naroda, da je Čehom jedini spas u prijateljstvu i bratimstvu sa ostalimi Slaveni. Nipojмимо kako se nisu žalostnim iskustvom Česi ničemu od Madjarah naučili.

Hrvatska regnikolarina deputacija neće se sa istoimenom madjarskom sada sastati, da poravna nekoje poteškoće negodbe, već tokar negdje kasno u joseni.

Mjesece oktobra slaviti će u Zagrobu i ostaloj Hrvatskoj pedesetogodišnjicu narodnog preporoda i narodne knjige. U tom imali bi prednjačiti svi prosvjetni zavodi. Odbor izabran od književnikah, umjetnikah, narodnih zastupnikah itd., čini jur pripreve za tu narodnu svečanost. Članovi odbora, pripadajući stranici prava, iz-

stupili su iz tog odbora, jer da su i svečanosti pozvane osobe, koje su protivne narodnomu napredku Hrvatah.

U Italiji pojavljuju se danomice novi pojavi tužnog stanja, amošnjeg seljačtva. Kako je poznato, imade u Italiji malo seljakah, koji bi posjedovali vlastita zemljišta, već su oni većinom «kolonji», te si kod gospode jedva toliko zaslužiti mogu, da ukavno svoje obitelji prehrana. Odatle toliko nezadovoljstvo i mržnja proti gospodi posjednikom.

U Francezkoj pripravljaју se na nove izbore za narodni sabor. Pojedini zastupnici podaju svojim biračim račun u dosadašnjem djelovanju, te razvijaju program o budućem radu — budu li opet izabrani.

Razmirica izmedju Rusah i Englezah nije još svršena. Englozi reč bi, da novjeruju Rusom, koji da se neće držati ugovora, koji bi se imao potpisati, već da će i nadalje prodirati u Afganisko zemljište.

Kako pišu iz Madrida, došla je poliojja u trag republikanskoj uroti u Madridu. Zatvoreno je više osobah i otkrilo više skladišćah oružja. Eto, nesretnu Španjolsku stiže osim kolere i druga žiba, koje neka ju Bog čim prije oslobodi.

Iz Sudana dolazi viost, da je Mahdi svoje četa iznova pojačao te da se pripravlja na novo navale.

Franina i Jurina.

Jur. Ča bi reč, Frans, da on barbaneti krunel i njegov pomoćnik u Pule već toliko vremena kanfanarsko pope za poročko kaljušćina smradu?
Fr. Ma neka njh slobodno smradu koliko njim drago; kanfanarski su popi se jedno čisti, a smrad se zvali na smrad-ljevih.
Jur. Ma su neki dan trubili, da bi bolje biti bez popa, nego imati takove, knkovi su. Dunke ča biš reka ti, kakovi popi bi se stili za onega krunjela i za one kanfanarske šarenjake?
Fr. Ma, za reči pravo, krunjanski pop neč biti od potrebe za krunjela, uč on da

Mata. A Bog daj sutra poginul, koliko bi bilo bolje za nas i za našu dlecu i Sime. Vjeruj meni, da budućnost, ja naša samo ako budemo stožal i vjerni svomu narodu. To se zna, da jastriti te se braniti s zubi i s nokti i s našimi noveli, ali i mi današnji dan poznamo dobro naše prijateljje i neprijateljje i nemarkirao se strahiti od četiri šćakac. Se domislili kako su lanci Mata Kastavca p' prati, kad je stia izvidili kako se on u kozu muze i jasnom upravlja? Odrpavili su njega i sve druge, koji su htjeli u njih apali nos zabosti. A oni nisu se prestrašili, nego malo oti u većem broju se povratili i junački se ponasali. Oni su nam pravi put ukazali, ugledajmo se svi u nje, nabljudimo jih i budimo jim zahvalni, ako nečemo ubah nositi kako živine i pčučati kako šćavti, kako do sada.

Mate. Ti si mi danas otvorila oči, ču i ja kemugod. Sad mi je poiti dakle u Brih; s Bogom Sime, do vidjenja!

joču ona te blaženkezo, koja smrtno ranjena pada i krepiva.

Mate. Zašto pak toliko drbeu i plaču oko nje?

Sime. Ač da je dobi muženca i jima pred sobom jedna žena i korito; 300 tisuć ljudi ju krmu, a 200 od njih ju mizu i u koritu hlaptaju na puna usta.

Mate. Zašto pak drbeu i još naši višnjanski Krunjeli i Šarenjake?

Sime. Ter znaš, da si oni brke mažu u onom koritu; i do njih kakova kost doleti. Ča neimaju i oni svoj dragu dlecu, koja se oko jaslja vrte i svoje čače žive drže i od glada čuvaju? A koliko višnjance, toliko Porečane drhtavice i grozničta drži, da jim nebi prestalo, da nebi naši ljudi korito podkopal i svrnuli, a oni morali kažu bez obile škrali.

Mate. To će biti to, i kaša jim smrdi već nego Hrvat. Tada te biti i oni kako oni «nobih» koji jde kašu bez obile. A molim te Sime, jell će pak tako biti i kada?

Sime. Biti će nehoj se. To nam kažu i svjedoke naša braca Dalmatinoj, Goričani, Kranjci, Štajerci, Čehi itd. Sumi jaslati svojim treptanjem kažu, da jim je koza na 11%.

čel žanu i dlecu prodati za dva milijara florin. Dunke on neće biti krstjan, ali krstjan ne govore, nili ne deluju tako. — Za šarenjake bi se stia paka pop, ki bi hodio bi njimi slušati predike i naputke onega sljepoga proroka šarenjaka; ki bi stare griskaje va njih podkripi; mladim put va grih otvorila i grinu njih pričuđa, a ki put i se pljanim žnu Tankoglavćem tako skoro do polnoći po kanfanare kričal: «sviva istris!» — Ja sudni, da bi bila takav pop njihov, Benjamin!

Jur. Da te ne poznam već tolika lita, reka bi, da si lažac. Sjor Tankoglavć je muž već vremena; njemu je već svaglava s brađun pobilja; on je prežentan i prvi krunjelj; on je i član pazinskoga strahila; dunke kako bi moč on po noći pljan onako munjesati, kako li govoriš i mlade ljude? —
Fr. He bome on i prvi kaštaldo i član školskega saveta va Kanfanare; ma sejedno bi ga bili neki dan va Selu žandari svezali i va pržun pejaljli, da ga ni branla on dohri gospodin ušiti, koga porečka jaslarica sako malo smrad valja za plaču, što njezinu čeljad bruni, da ne dojde.

Jur. Ča takovi su prvi prezentanti va Kanfanara?

Fr. Ma da nisu bili takovi ne, — lego krunjeli, pazinsko strahilo, porečka kaštorbja i ča ti ja znaj još ki i ču, da su jim otvorili oči, pak da su onda spoznali, da će biti najbolje za njih, a za svu kanfanarsku občinu pravi blagoslov, ako se oni posvade s Bogom i sa sv. Crkvom, a pope i meštare pak da počmu oružiti, mrziti, smraditi i tužiti!

Jur. Ala bršni, tužni moji Praznoglavći, kuda i kamo se oni zgubljaју!

Fr. Ja neznan ni kuda ni kamo, samo znam, da je istina, ča govori sv. vanjelje: «ako sljepa sljepa vodi, oba u jamu padne», zato ču biti vavik za sv. vanjelje.

Jur. I ja san s tobun i a Praznoglavćem Bog dej pameli!

Fr. Da bi ju znali sumo primiti i čuvati!

Različite viesti.

Na temelju zakona za Istru imalo bi se svake tri godine obnoviti obćinsko zastupstvo. Usuprot tomu jasnomu slovu zakona upravila obćinom Buzet već šestu godinu jedno te isto zastupstvo. Još mjes. maja 1884. obavio se je novi izbor zastupstva, a ovo prošla je godina i dva mjeseca a još se nije zastupstvo konstituiralo. Zašto? Valjda stoga što je većina zastupnikah hrvatska.

Obćinom bašćanskom (na otoku Krku) upravila jedno te isto zastupstvo već petu godinu. Uzaludni bijahu svi utoci, molbe i rekursi. Živla ustavnost!

Carški dar. Njegovo Vel. car i kralj darovao je crkvi «B. D. M. Anđelaha u velikom Ložnju 200 for., za nabavu dvb zvonovah.

Imenovanja. Suplent na trščanskoj gimnaziji, gosp. Mihovil Zavadlar imenovan je profesorom starih jezilikah (grčki i latinski) i hrvatskoga jezika na gimnaziji u Pazinu. — G. Ljudevit Hožman, štanojalmi tajnik, imenovan je si nančeljalmi savjetnikom u Trstu te mu bijaše izručeno ravnateljstvo u uredu za prietojbe.

† Jakov Gerdina. Javljamo žalostnu vjest, da je preminuo prošloga sedna u Šmarju (kot. koparski) posjednik i vrli rodoljub Jakov Gerdina. Pokojnik bijaše članom odbora koparske posujilnice, za koju se vrude zauzimao u rad svojega rodoljublja i poštivnosti bijaše obće slovan i ljubljen. Vječni pokoj plemenitoj duši!

Promjene u trščansko-koparskoj biskupiji. G. Andre Purg, svecenik krčke biskupije, prešao je u trščansko-koparsku biskupiju a namješćen je kao dub. pomoćnik u Miljah. — G. Bernard Sever, prešav iz franjevačkog reda k svjetovnomu svećenstvu, poslan je za substituira u Novake. Gosp. Frane Kušar stupio je u stanje mira.

Dne 9. t. m. preminu g. Jakov Bokančić, kurat u Kostaboni. Ovom kuracijom upravljač je g. Frane Fonda. Dne 15. t. m. preminu također g. Nikola Dolinar, svecenik u miru. Vječni njim pokoj!

Otvoren je natječaj za župnika kod B. D. M. Pomoćnice u Trstu do 31. t. m. za kuraciju u Kostaboni do 15. augusta. Trščanski Sokol priređuje za dne 26. t. m. koncert u prostorišnjah «Slavenske čitalnice» uz sudjelovanje

plevnčkoga zbora si, delavečkoga podpornoj društva i civilne glahbe. Početak u 8 sati: na večer. Uvaznja za sv. slavena 80 nje, za našlanove 50 nje.

Čisti dohod namijenjen je za nabavu aokološkog orudja.

Odbor puljske čitaonice. Javljaju nam iz Pulja, da su samo izabrali novi društveni odbor, u kojem su slijedeća gospoda: Eduard Zalokar, predsjednik; Andrija Bajt, podpredsjednik; Lovro Šturm blagejnik; Fran Štrei tajnik, a odbornici: Stjepan Kriznić i Fran Rosić.

Čestitamo novomu odboru i samoji čitaonici želeć vruće, da bi se podigla do što većeg sjaja.

Državna gimnazija u Trstu zaključila je 15. t. m. školsku godinu. Iz programa vadimo slijedeće podatke. Gimnaziju pohađao je 461 učenik. Koncem godine ostalo jih 424. Od ovih je 266 Trščanah; 131 iz ostalih austrijskih pokrajinah; 8 iz Ugarske; 19 iz inozemstva. Po narodnosti dijele se djaci: 148 Niemca; 144 Talijana; 101 Slovenca; 17 Hrvatah; 3 Armenaca; 3 Grka i 1 Englez. Sa odlikom svršio je 61 djak; prvim redom 268, drugim redom 27 i trećim 29. U programu je ruzpava prof. dra Glasera pod naslovom «Rgveda».

Lovranac prije 80 godina. Više putah nam se prigovaralo naših protivnikah, da u Istri naima Hrvatah, da ime hrvatsko je k nam od mala donečeno. Tako govore često i naše krvi ljudi, a možda dolista i tako misle. Mi bi mogli to opravdi sa više nepobitnih dokazah, a osobito laticemo onaj, da naš narod svuda zove svoj jezik *hrvatskim*; nu pitanje, kako se tu i tako govori, odgovorit će uvijek: *hrvatski*, Slavenski, Ilirski itd. to su imena posve nepoznata med prošlijim pukom,

Došla nam do rukuh jedna starija knjiga, štampana u Trstu godine 1804. Napisao ju Lovranac, Mikula Bellinć, a zove se «Pervi kratki nauk gramatike italianske za malu decu. — Ka želi naučiti se italianski, spomoćnik *hrvatskoga* jezika, kako se govori po ungarakomu i *istrijskomu* primorju.

Knjiga je prikazana: «Ai nobili, illustri e Revd.mi Sig.rli Sig. Fratelli, miei patroni Graziosissimi. Il signor Niccolò Francesco Persich de Köstenheim, della s. Teologia dottore Prof. Apost. Canonico della cattedrale di Trieste, Prevosto di Pislino in Iстрия ecc. ad

Il Sig. Francesco Niccola, Canonico della Metropolitana di Lubiana e preposito emerito di Neustadt in Cragno ecc.

Predgovor: «Prema mnogo italianskehe gramatike za Nemci, Franceci, Španjoli i drugeh se nahodi; ali *hrvatski* naimaju za avem tam jednu takovu s rimskemi slovami kratkopisanu gramatiku, od ke bi se mogli lakko naučiti čit, psati i govoriti dobro italianski. I zato samo koliko chle bit ovi prvi nauk jezika Italianskega (istomacem s *hrvatskimi* besedami) koristan i potreban onoj decu, ka želiti budde počeh va latinski nauk, svaki suditi more, ki zna da jedan kratki i ravni put nestradi jako, putinjka, i ča ovi školani samonapreduju va nauke, ki s početka nepuste se prestrastiti od teskočeh istega nauka.

A danasnji dan budućih velika hibenost i prevara ovega sveta, *niedan nymors tahti, da ni potrebno učiti se dobro čit i psati jezik materin*, a ki pak s pomoćjom ovega ima prigodu navaditi se italianski, legje dobili chle kruh za svoje življenje.

Ovo kratko skazanje zadostaje mislim brez drugega preporučanja, za biti prijel s optertimi rukami i s veselim serdcom ovi moj prvi trud.

To ja samo xelam za moju platčju. Mikula Bellinć».

Tako je ovo pisao čovjek rodom Lovranac pred 80 godinah u knjizi prikazanoj dvim odlučnim Lovranom Persich-em, ljudem i visoko naučenim i u velikoj časti. On je pisao knjigu za *hrvatski* ungarškega i istrjanskega primorja, da se zmognu učiti talijanski jezik na temelju svoga materinskoga, hrvatskoga jezika. A danas potemo tih Lovranom «Hrvatoh» sramo se hrvatskoga imena i jezika siljeć očeu, da se uče tudji talijanski jezik nenaravolim putem — bez temelja pra-

The Singer Manufacturing & Co NOVA YORK same za JEDAN FORINT The Singer Manufacturing & Co. Corso, Palazzo Salem. Igle za makinu Singer 3 novč. Komad, dučet 30 novč.

Source Romaine (Rimski zdenac) Najizvrstnija i najzdravija voda za stol. Naravaka pjenada mineralna voda. Centralno skladišće za Austro-Ugarsku i za iztok kod G. B. ROVELLI, Via Lazaresco vecchio 10, TRST. Source Romaine (Rimski zdenac) 10-4

Nepogresivo! Svak dobije iznos natrag, kod koga bi moj sigurno djeluje ROBORANTIUM (Sredstvo za bradavice) bezuspješnan ostao. Isto tako sigurno djeluje protiv četvorosti, ispadanja kose, peruti i osvednja. Uspjeh vjerojatno trenjem saljama. Originalne boce po 1. for. 50 nč. i boce sa probu po 1 for. 1-1

J. Grolsch u Brnu. Roborantium opatovno upotrebljen pokazuje također dobre uspjeh protiv slabosti i glavobolje. U Trstu: Petar Slovcich, farmca, ala Marina, Via Sanita 18, Pjavararni ljek. Hrvat-aka Slavonska: Zagreb: samo O. Arsin. Rieka: Gmelner. Osijek: Jank. Ivance kraj Varskine: Janc. Ivnici grad: Tolivoid. Jaska: Tomaj. Karlovec: Finkl. Petri-ka: Grčić. Zemun: pl. Benko. Slavk: Gursky. Varaždin: Riedl. Vinkevo: pl. Aleman. — Bosnja: Sarajev: Pl. Pleyel, Iekarnik. D. Tuzla: Pačićkovič, Iekarnik. Dalmacija: Zadar: Andrejč. Šibjet: Aljinović. Tako se može također dobiti Eau de Helie, izložno sred-stvo ljepote, koje uzdrži svježost i bio-losca puti. Cijena 85 novčića. — Zau-ge i Grolsch de Grolsch, vonj za rub-er i elegantni svjet. Ovo je biorog svjih vojna. Radi vanredna lipo sprava, sveti i kao dar za Božić i imonand. Cje-na for. 1.50

Odlikovano „Specialitet“ P. Slovcich-a Ljekarna „Alla Marina“ Prokruipirvanjo paklinska (katram) vode na najveće odmjere, proizvedeno od lučbar-alkarknika P. Slovcich-a. Jedna staklenica sa-državajuce 400 gramah utoza matr. doc. stoji samo 60 novč. Ima se pitati: „Paklinsku codu“ priugotov-ljenu od P. Slovcich-a. Prsni sirup Dra- Goracuchi-a. Izvrstan lek protiv prehladi, promuklosti, su-hom kašlju, plućnim, gutim i oprenim ka-tarom, upali pluća, kašlja itd. Mnogobrojni zahvalni listi ju svakomku na vid. Cijena staklenice novč. 60. Novac se povratu onomu, koji neozdravi. Naručba uz pouzete obavljaju sa krctom prctā. 32-33

Vazan oglaš. Trgovinu robe na sišaklu. Od danas unaprijed prokajam svu robu u zadnji ali mnogo jeftinije cijeni protiv od carine odmah uz bitnu. Ovisi je oglaš od postdozra. Interesa za p. n. ff. pre-kašnje, koji kapiv večinu zalihu, imati će najveći korist. Sišak kraj Jekju, u lipnju 1888. S. polikam. Ant. Meden.

Blagorodni gospodin! Drižim a, za dučino. Vam se za moje zdravlje zahvaljam. Vam me bilo ostavilo više ljubakih, tada se utokoh k. Vašemur Dr. Rose životnom balsamom te se odmah nakon drugo staklenice odutih zdravljem. Tripio sam na žaludašnom krnju i neavješti-vačju, osobito na glavobolji i neavješti-vačju; tripio sam danonice svaku uru. Čim sam pobo uzimati Vaš Dra. Rose životni balsam odmah je bol popustila. te sam sada počeo zdrav i nadam se, da se bolest neće povra-tili, jer ima 28 danah, da je izkežia. Mogu zaisto dra Rose životni balsam svakomku što bolje preporučiti te to i činim kod svih mojih znanačah, koji trpe od ista bolesti. Zahvaljam Vam se iznoyice i jesam sa poštanjem Mikovil Stehner, posestnik u Zmisimu. Brza i sigurna pomoć za bolesti želudca i njegzine posledice.

Obrana zdravlja ovisi gotovo o satvovanju i popušćenju pro-žava, jer ova je glavna podloga zdravlju, te koji želeštom izi doševom dobrostanju. Najbolje došati lek za urediti probavu, primarito mješavine kevi i odstraniti nezdavne ostaklo kevi jest več odavna poznati i ljubljani dr. ROSA životni balsam. Privruden je od nefzobijih, Hložnički naj-kratelj od staklenah; i lek za se osobito kano sigurna pomoć kod nezdavne probave, kod čestih javanja, nadimanja, bijvanja, kod bo-letih u želcu i želudcu, želudašnom krnju, prepunjenom želudcu, kod napate krvi, hemoroidah, Zenakih bolatih, kod bolesti u žre-žnu, isphondriže i melanholiže (svedle slabe probave); on odijvljuje svu djelatnost pro-žave, čini kro za dobiva došva sfeto iznova sišu i zdravlje, čulaid ovo izvratine vli-ke tosi, postak se sigurno jekže došati lek a radi toga svuda je poznat. I staklenica 50 novč. dve staklenice 1 for. Na tleudje polvalnih plimahn, lahko svaki pročitā. Salje se na franktrana pisma ne avo strane us pouzete imora. OPOMENA! Da se izbjezne nomilim zgodam, pro-šim svo p. n. gg. naručnika, neka zahje-vaću izložno dra. Rose-a životni balsam iz Jekarne B. Fragnor-a u Pragu, jer sam opazio, da su dobili naručnici od više ste-rih naučnjevanju smjelu ako su trčili do-rostavno: Životni balsam a ne izložno: dra. ROSE životni balsam.

Pravi dr. Rosa-a životni bazam dobiva se samo u glavnom skladištu B. Fragnora, Jekarna kromatni orluc u Pragu, ugao »Sporogorasa Br. 205-8. U Trstu: P. Prendini, G. Forabosohi, Jak. Serravallo, Ed. v. Luitanburg i Ant. Suttina, Carl Zanetti, Iekarnik. U Zadru Androvič N.; Rieka J. Pro-đam; Dubrovnik J. Alakaš; U Hrvaškoj i Slavonskoj staklenice Jekarne: Zagreb Arzinč O.; A. E. Milosrdna braća; M. L. Finkh; Stara Gradiska St. pl. Variččić; Belovar Alex. Herčić. Osijek J. G. pl. Dlanec. Brod M. S. N. B. Kukulovi. Gospić V. Vonk. Gjurjevica: Ri. Poliašohok, Jaska E. r. Toma; Ivanič E. Tol-lovilč. Karlovec G. Finkl. i E. pl. Sladovilč. Krkvice L. Broitsky. Nova Gradiska P. Dlanca. Novski: A. H. Drapczyński, Očičava J. Častek. Ogulin Jos. Finkh. Peggriade H. Bi-linskiy. Zemun: F. pl. Bunko. Čakab: G. Wertheimstein. Vapnoe Alex. Dapathy. Vaukocet Fr. Herzog. Vukovar: F. Klereh-yanek. Varaždin A. Kuay. Zupanje Mal-ker

Pravi dr. Rosa-a životni bazam Evo ljekarne i vaše trgovine sa mat-rijalnom robom u Austro-Ugarskoj imadu skladišću toga životnoga balsama. Tako se također dobije: PRAŽKO dmadže mazilo proti oteku, ranam i svakokajoj upali. Ako se ženam prsa upalo, ili otrdnū, i kod svakog oteka, kod crva u prstu i za-noktici, kod izvinutija, kod morske (mrtno) kosti, kod reumatičnog oteka, kronične upale u koljeniu, rakah i ledijah; ako a tle noge izvine, protiv krčevanja i potu nogah, kod ranjenih rukah, protiv lišjanja, protiv teku-ćih ranah, otvorenim nogam, protiv raku i upali kože, neima boljega mazila nego li je ovo. Zatvoron otek brzo se izlieči; smrad koji iz oteka teče, tevuče oso mazilo brzo i ranu izlieči. Ovo mazilo je radi toga tako dobro, što odmah pomaže i rana se prije ne zacieti, dok nije sav gnoj te lije istučen. Zaprieti također rast divljeja mesa i duva od upale. Također ubižiti bolesti. Otvo-rene i tekuće rane moraju se mijašaćom vo-đom izprati, zatim se na nje ovo mazilo priljepi. 20-9 Skatutlice se dobivaju po 25 i 35 novč. Balzam za uho Po mnogih pokuših pokazao se ovaj balzam kano najbolje sredstvo; on odstrani nagluhost te se po njem zadobije opti-ri izgubljeni sluh 1. staklenica 1 for. a. v.

Prašak za prsa Izvrstan lek protiv kašlja, pro-ruklosti, prehladi i drugim katar-ralnim manam. 48-30 Skatutlja sa naputkom po 30 n. dobiva se u Iekarah: Dubrovnik: Anton Cin-geria. Šibenik: Anton Cosolo. Naručba obavljaju se bezokladno.

Prašak za prsa Nekašni više Izvrstan lek protiv kašlja, pro-ruklosti, prehladi i drugim katar-ralnim manam. 48-30 Skatutlja sa naputkom po 30 n. dobiva se u Iekarah: Dubrovnik: Anton Cin-geria. Šibenik: Anton Cosolo. Naručba obavljaju se bezokladno.

Podpisani javlja, da je otvorio u Barkoli, da ugodi naručnikom, siljaliku svoje dobro poznata krojačnice nalazeće se u ulici S. Antonio br. 5. Pošto je ta siljalica isvan carinske granice, naručba su proste od carine I obavljaju se uz najveću točnost radnje i uz nisku cijenu. Cijene jesu: Podpuna odieła od 1.10 i više Hriedice 8-50 Pratiuel 2- Gornji kaputi 9 Pellegrino Levi krojačnica sa skladišćem sukna, ulica S. Antonio br. 5 Trst. Naručba se obavljaju uz pouzete neodvlačno 52-5

Zanimivo za obitelji. U ulici Via Nuova, kuca Muratti naproti palači Saleam majali 48-15 Novi dućan gdje se prodaju na veliko i malo uz nizke cijene košare svake vrsti, botke, matle iz slame i iz konjake griva; štita za noge, sagove; kite avakoversti; povišeno platno; lonca sa oviatje za ribe; platno za vozenje, šing sapuna za avakoverstih predmetah za tapetare.

Latteria Milanese (milanska mlekarna) Acquedotto br. 17. Podpisani smatra si dužnošću, upozoriti mnoga naručitelje, da ima u mlekarni svježā i suha voća. Izv- vrstne divljačine; zeleninah avo polug otenah na trgu Hleba genov-zeškog, kolcah mletačkih; elastičah pazovanakih, gorkih, kolcah salon, masla svježā svaki dan iz Milana. Krema za ovatiti, tuženog povrhlja prve vrsti, kiselā mlička. Za objeđa i solrde ovrhavaju se naručno su pladnjevi povrhljem bogato naršeseni, također u ledu. Naručba za pokra-šnju izjavlju se neodvlačno, nu 24 izpod 5 kilog. 48-24

M. Melchiorz. Odlikovani grafički zavod. EN. FREISINGER (for. 1-50) U TRSTU (Palazzo Lloyl via mercato 50-10 vascchio N.ro 4). Pečati iz kaučuka Najprikladniji kepnj pečati sa porom, olovkom i bilježnikom samo for. 1.50. Samogiban kepnj pečati fr. 1.20. Nadale svakovratno pečato za obdanske, župne itd. uredu uz najjeftiniju cijenu.

Prosto od carine. NAJBOLJE POKUČTSTVO jeftino, u velikom izboru kod IGNAČIJA KRON-A u TRSTU 4-8 ulica al Teatro br. 1 (Tergesto). Ilustrirani cjenik šalje se na zahtjev budaia i franco. 23-52 Počasna diploma Fichtennadel-Extract. Najnovijim iznašakšem profesora Friedlandusa, da se može istu upala plućih prenešona na zdrava pluća pomoću zametka-gljive, potvrđjena je iznoyice visoka vrijednost čistćenjem našeg zraka kojeg usi-šemo, te nebi smio nitko kasniti u kućah, napose u sobah za djevu, bolestnike i spavaće upotrebljavati smolom bogati smrekovni ekstrakt. Kod kataralnih bolestih prsijah, kašlja, kod djece, slabe prsiah, kod krčevitost, težkog disanja, izkašljivanja krvi i reumatičkih atekcija, je usisanje sa izvrsnim smrekovim ekstraktom pomiešanog i očišćenog zraka od neizmjerne, sa mnogobrojnim i najijnimi uspjesi posvjedočena vriednosti. Cijena velike staklenice 60 nč. Cijena patentinirane prašnice 1 fr. B. Ringler's Söhne Wien.

Budimaka gorčica: Preporuču se od naj- prvih liečnickih stru- kovnjakih tudjih i do- madih, kano najus- pješnije djelujuću vo- du gorčicu za čistćenje krvi i za blago čist- čenje želudca. — Može se uvijek dobiti svježe punjena u svih trgo- vinah sa mineralnom vodom i liekarnah. Vlasnici brata Lözer v Trstu. 20-11

Podpisani časte se objaviti trgovcem, obrtnikom, novčarom, osiguravajvnicim društvom itd., da su otvorili ovdje tvornicu Pečatih vulkaniziranog kaučuka. Corso br. 47 — I. p. te jamče za točno i dobro izradjenje svojih pečatih tako, da se mogu natjecati sa onima berlinskih i bečkih tvornicah i što se tlece avoma nizkih cijena. Izraduju se pečati kojegod drago podobe; Pečati, Blijuterije, prikladni za drvo, kano: sa- tovi, medaljoni automatični, Skatutlje za bilice, Crayon sa perom-pečatom itd. itd. Pečati sa dnevnikom i za označiti registre, naslove, dionice itd. 48-29 Primaju se također pečati na papra- vak. Naručba iz pokrajine obavljaju se bez platno. Sa odličnim školvanjem. Macerata & Bassara.

SUKNO ZA ODIELA et traje svjže vane za čovjeka, srednje valičine: 3-10 metra 4-96 iz dobro vune 8- — — — — — 10- — — — — 12-40 — — — — — prav fine peruviana iz najfinije volne u najvećemih parvah najnovješće za oskasa oblačia za gepš, meter 7. 2. Črnj krzni palmerston iz čist volne za zimā palatet za duma, meter 7. 4. Petne plade po 4, 5, 8 do f. 12. jedan. Zelo lepa oblačia, hlače, vrhno sukno, tkanine za suknje iz dežne plašće (tuffi), rušanina, kornie, (grebenina), chevots, tri- cots, sukno sa dame in biljare, peruviana, dosking priporoča

I. STIKAROFSKY utemeljeno 1868. Skladište tvornice u BRNU (Brünn). Uzori grafi. Ogledek za gg. krojače nepraste. Pošaljite s pozvatjem čas f. 10 praste. Imam stalno zalogo suknja u vriednosti f. 100.000 a. vr. ter se ob sebi ums, da mi v moji svetsvini trgovini mnogo od suknoj po 1 do 5 metrov doljih preostaja; prisljeni som tedar kraice zelo zalati tvarilbani oval razpjećavati. Vaak razumen človek mora razvideti, da se od tako malih kosov us- mjerajo pošliti uzori, ker bi od kacič sto naročb prilik kmalu niš ne ostalo, in je torej zgolja slegarji, ako tvornice za sukno ostankine prilike oznanjujejo, saj so v teh slučajih prililčni odrezki od celih delov in ne od krajcov; namen tačega postopanja je razumljivi. 48-13 Neprijatni estak se zamenjajo ali pa se duma pvrta. Dopljavat se mora nemški, magjarski, češki, poljski taljanski in francoski.

Prosto od carine. NAJBOLJE POKUČTSTVO jeftino, u velikom izboru kod IGNAČIJA KRON-A u TRSTU 4-8 ulica al Teatro br. 1 (Tergesto). Ilustrirani cjenik šalje se na zahtjev budaia i franco. 23-52 Počasna diploma Fichtennadel-Extract. Najnovijim iznašakšem profesora Friedlandusa, da se može istu upala plućih prenešona na zdrava pluća pomoću zametka-gljive, potvrđjena je iznoyice visoka vrijednost čistćenjem našeg zraka kojeg usi-šemo, te nebi smio nitko kasniti u kućah, napose u sobah za djevu, bolestnike i spavaće upotrebljavati smolom bogati smrekovni ekstrakt. Kod kataralnih bolestih prsijah, kašlja, kod djece, slabe prsiah, kod krčevitost, težkog disanja, izkašljivanja krvi i reumatičkih atekcija, je usisanje sa izvrsnim smrekovim ekstraktom pomiešanog i očišćenog zraka od neizmjerne, sa mnogobrojnim i najijnimi uspjesi posvjedočena vriednosti. Cijena velike staklenice 60 nč. Cijena patentinirane prašnice 1 fr. B. Ringler's Söhne Wien.

23-52 Počasna diploma Fichtennadel-Extract. Najnovijim iznašakšem profesora Friedlandusa, da se može istu upala plućih prenešona na zdrava pluća pomoću zametka-gljive, potvrđjena je iznoyice visoka vrijednost čistćenjem našeg zraka kojeg usi-šemo, te nebi smio nitko kasniti u kućah, napose u sobah za djevu, bolestnike i spavaće upotrebljavati smolom bogati smrekovni ekstrakt. Kod kataralnih bolestih prsijah, kašlja, kod djece, slabe prsiah, kod krčevitost, težkog disanja, izkašljivanja krvi i reumatičkih atekcija, je usisanje sa izvrsnim smrekovim ekstraktom pomiešanog i očišćenog zraka od neizmjerne, sa mnogobrojnim i najijnimi uspjesi posvjedočena vriednosti. Cijena velike staklenice 60 nč. Cijena patentinirane prašnice 1 fr. B. Ringler's Söhne Wien.